

**Ajuntament
de Barcelona**

Memòria d'Activitats 2017

Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional

0. Presentació	3
1. Compromís amb la Justícia Global: 2017 en xifres	3
2. Una cooperació de ciutat a ciutat	7
3. Acció Humanitària i actuacions en el marc del pla “Barcelona, ciutat refugi”	11
4. Una cooperació transformadora: la Promoció de la Coherència de Polítiques per al Desenvolupament, l’Educació per a la Justícia Global i l’agenda dels Drets Humans	13
5. Convocatòria de subvencions 2017	15
6. Consell Municipal de Cooperació Internacional per al Desenvolupament	21
7. Educació per a la Justícia Global als Districtes de Barcelona	22
8. Equip humà i col·laboracions	23
9. Avaluació i rendició de comptes i execució pressupostària	25

0. Presentació

Aquesta Memòria anual recull una anàlisi de totes aquelles iniciatives i actuacions en matèria de cooperació en què ha estat implicat l'Ajuntament de Barcelona a través de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional (en endavant, DJGCI). Seguint amb la metodologia emprada l'any passat, la Memòria d'activitats considera l'execució de projectes en la forma d'assistències tècniques, la signatura de convenis i protocols, i la subvenció de projectes a iniciativa d'altres actors realitzats durant l'exercici 2017.

Amb la ferma voluntat de donar resposta a les recomanacions i objectius internacionals de destinar el 0,7% de la Renda Nacional Bruta a ajut oficial al desenvolupament, l'Ajuntament de Barcelona, l'any 2015, va dedicar el 0,7% dels seus ingressos propis a actuacions de cooperació i educació per a la Justícia Global. Aquesta fita assolida l'any 2015 s'ha mantingut en el temps, també l'any 2017, en la mesura que el pressupost de la DJGCI correspon a aquest percentatge: 10.157.466,53 EUR. D'aquest pressupost, s'ha executat un 96,37 %, això és, 9.788.639,06 EUR.

Totes les iniciatives i actuacions recollides en aquesta Memòria s'emmarquen dins del tercer Pla Director de Cooperació al Desenvolupament Solidaritat i Pau de l'Ajuntament de Barcelona (en endavant, PD), previst inicialment per al període 2013-2016 però que l'any 2017 va mantenir la seva vigència, atès que encara no s'havia aprovat el nou Pla. El PD té com a missió contribuir, des del valor afegit de l'Ajuntament de Barcelona, a l'ampliació de capacitats per promoure el desenvolupament humà sostenible i la construcció d'un model de governança democràtica global d'acord amb una sèrie de prioritats transversals, sectorials i geogràfiques, des d'una perspectiva eminentment urbana.

Durant l'any 2017 s'ha posat l'accent en les desigualtats i la defensa dels drets humans i s'ha pretès actuar sobre aquelles pràctiques de poder injustes o discriminatòries que deriven en injustícies en diferents àmbits: l'econòmic, l'ambiental, de gènere, i amb una clara vocació global, però amb una atenció particular posada en la Mediterrània en un moment de forta crisi humanitària. A més, s'ha consolidat el desplegament de la cooperació de banda ampla que es va iniciar l'any 2016, és a dir, la que es refereix al conjunt de les actuacions i polítiques del govern més enllà de les pròpiament finançades per l'ajut oficial. Es tracta de contribuir a l'assoliment de la coherència de polítiques.

S'ha posat èmfasi en fenòmens internacionals que tenen efectes perceptibles a la ciutat de Barcelona, com ara la crisi de les persones refugiades. I viceversa, fenòmens amb origen a casa nostra que generen interferències negatives sobre comunitats vulnerables.

L'elaboració d'aquesta Memòria respon al compromís de l'Ajuntament de Barcelona amb la transparència, en coherència amb les directrius impulsades pels principals acords a nivell internacional per tal de millorar l'eficàcia i l'impacte de la cooperació. Amb aquest exercici de rendició de comptes, la ciutadania de Barcelona, així com la resta d'actors de la cooperació de la ciutat i les societats sòcies, podran conèixer i valorar l'ús que fa l'Ajuntament de Barcelona d'aquestes recursos tan preuats.

S'ha continuat aplicant la mateixa metodologia de l'any anterior. Gràcies al procés de sistematització de la informació referida a les diverses iniciatives endegades, aquesta Memòria continua sent un document tant informatiu com accessible, fonamentat en l'anàlisi qualitativa i quantitativa de les diverses iniciatives en relació amb els objectius (transversals, sectorials i geogràfics) i fites considerats al PD.

1. Compromís amb la Justícia Global: 2017 en xifres

La DJGCI ha estat implicada en més de 200 accions de cooperació, d'educació per a la Justícia Global i acció humanitària a través d'alguna de les quatre modalitats i instruments previstos al PD:

1. Cooperació bilateral directa: quan l'Ajuntament acorda actuacions de cooperació i d'educació a la Justícia Global i d'acció humanitària amb les entitats i les institucions dels països socis, sense intermediació de tercers.
2. Cooperació bilateral concertada: qualsevol actuació de l'Ajuntament en què alguna o diverses de les fases bàsiques del cicle del programa o projecte es duen a terme d'una manera concertada o amb la mediació d'altres actors de la cooperació al desenvolupament (convenis).

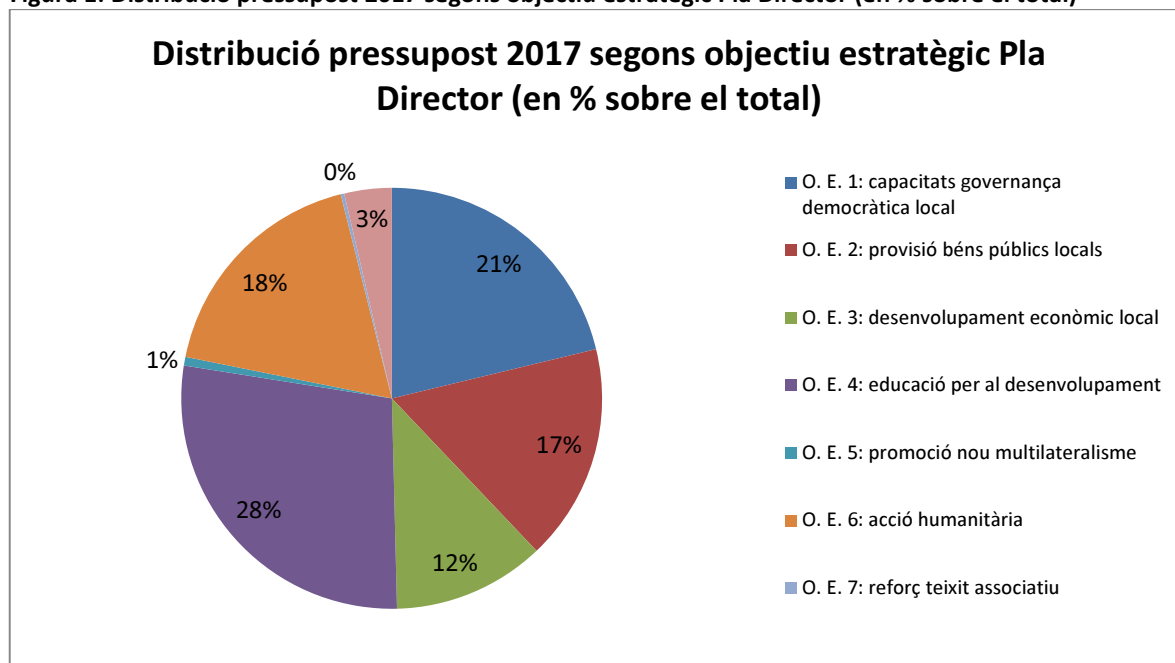
3. Cooperació bilateral d'iniciativa no governamental: qualsevol iniciativa que provingui d'altres agents de la cooperació catalana que no pertanyin a l'Ajuntament i que es canalitza per mitjà d'aquests agents (convocatòria pública de subvencions).
4. Cooperació multilateral: qualsevol participació i contribució de l'Ajuntament a les actuacions de diversos organismes multilaterals.

Algunes d'aquestes actuacions s'havien iniciat en anys anteriors, altres s'han originat i desenvolupat al llarg del 2017 i, de totes elles, algunes estan encara en execució. El volum total de recursos destinats per dur-les a terme ha estat de gairebé deu milions d'euros durant el 2017 (9.788.639,06 euros).

Així mateix, cal considerar que algunes d'aquestes actuacions, com poden ser la signatura de protocols amb ciutats prioritàries, tot i no quedar reflectides en transferència de recursos econòmics, sí que requereixen del temps i de l'esforç del personal de la Direcció per a implementar-les. Per aquesta raó, en la mesura del possible, la radiografia que s'exposa a continuació considera no tan sols el volum de recursos econòmics i financers, sinó també el nombre d'actuacions endegades. Igualment, convé recordar que, tot i que una mateixa actuació pot donar resposta o tractar d'assolir més d'un objectiu estratègic, finalment tota aquesta actuació (incloent-hi tots els recursos associats) s'assigna a un únic objectiu. Així doncs, l'anàlisi que es mostra a continuació pretén ser orientativa i recull les principals característiques del desplegament d'aquesta política pública en el seu conjunt.

En termes generals, tant les diverses actuacions com els recursos econòmics que ha executat la DJGCI han estat formulats per donar resposta als objectius estratègics previstos al PD de la manera que mostren els gràfics següents. En aquest punt, convé destacar que en cap cas el PD estableix una prioritització entre aquests objectius amb volums de recursos econòmics específics.

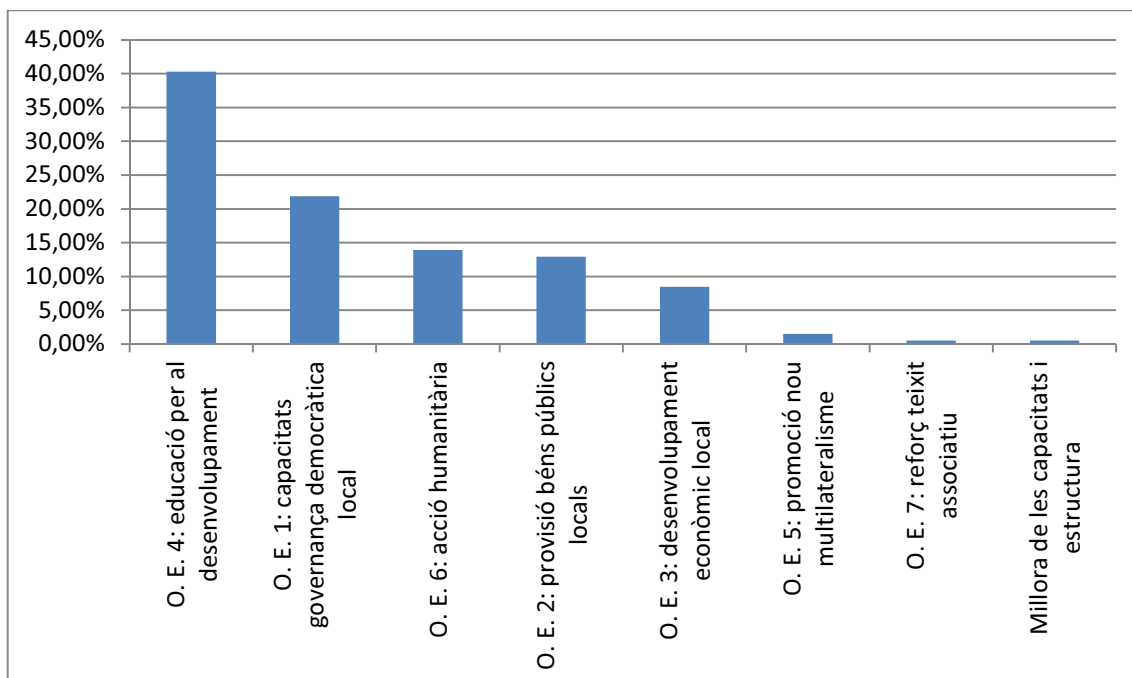
Figura 1: Distribució pressupost 2017 segons objectiu estratègic Pla Director (en % sobre el total)

Font: elaboració pròpia a partir de la Base de Dades de la DJGCI

OBJECTIUS	IMPORT (EUR)	% SOBRE EL TOTAL
O. E. 1: capacitats governança democràtica local	2.078.275,53 EUR	21,23%
O. E. 2: provisió béns públics locals	1.631.759,24 EUR	16,67%
O. E. 3: desenvolupament econòmic local	1.144.618,86 EUR	11,69%
O. E. 4: educació per al desenvolupament	2.730.288,94 EUR	27,89%
O. E. 5: promoció nou multilateralisme	65.500,00 EUR	0,67%
O. E. 6: acció humanitària	1.756.322,21 EUR	17,94%
O. E. 7: reforç teixit associatiu	26.095,70 EUR	0,27%
Millora de les capacitats i estructura	355.778,58 EUR	3,63%
TOTAL	9.788.639,06 EUR	100,00%

Figura 2: Distribució actuacions 2017 segons objectiu estratègic Pla Director (en % sobre el total)

Font: elaboració pròpia a partir de la Base de Dades de la DJGCI

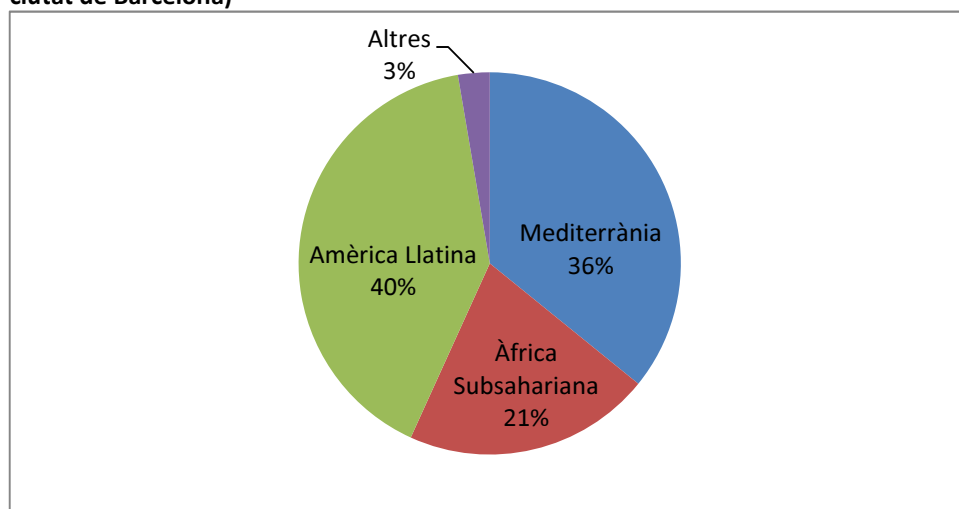
En conjunt, l'objectiu estratègic que ha rebut una major atenció tant en nombre d'actuacions com en volum de recursos és l'objectiu estratègic 4. El següent objectiu estratègic que ha rebut més recursos econòmics ha estat l'objectiu estratègic 1. Així doncs, "ampliar les capacitats en l'educació per al desenvolupament, l'educació pels drets humans i l'educació per la pau" i "Ampliar les capacitats institucionals i ciutadanes per promoure la governança democràtica local" han estat els dos objectius estratègics que conjuntament han acumulat poc més del 48% del total de recursos executats (al voltant dels 4,8 milions d'euros). En relació al nombre d'actuacions, l'objectiu específic 2 i l'objectiu específic 1 sumen el 30% del total de les accions desenvolupades durant l'any 2017.

A més de les actuacions directament associades a algun dels set objectius estratègics previstos en el PD, la DJGCI també ha finançat diverses actuacions en concepte de millora de les capacitats i estructura, principalment treballs d'assessorament per part de persones expertes i consultors/es en diversos àmbits (ja siguin específics, referents a alguns àmbits de la cooperació o més generalistes, relacionats amb el funcionament i organització interns de la direcció, és a dir millora de les capacitats i estructura) donant compliment a una altra de les fites previstes en el PD de "contractar serveis especialitzats en el marc de

l'avaluació de la política pública de cooperació al desenvolupament de l'Ajuntament de Barcelona". Les despeses en concepte de millora de les capacitats i estructura, que al 2017 han ascendit a 355.778, 58 EUR han estat actuacions transversals que han servit per a donar suport i millorar l'eficàcia en les actuacions per assolir els objectius estratègics. Entre d'altres, l'externalització dels serveis d'assessorament i assistència tècnica per a valorar els projectes presentats en el marc de la convocatòria de subvencions de l'any 2017; l'avaluació dels projectes subvencionats en convocatòries anteriors; avaluacions i assessoraments relacionats amb àmbits estratègics com l'educació per a la Justícia Global.

A la figura 3 podem observar la distribució del pressupost de 2017 segons àmbit geogràfic fora de la ciutat de Barcelona, per tant, en aquest gràfic no es comptabilitzen les actuacions finançades en matèria d'educació per a la Justícia Global –que tenen lloc principalment a la ciutat–, ni altres actuacions, com ara el suport i finançament d'organismes com l'Institut de Salut Pública Global de Barcelona, Lafede.cat i la UNU (Universitat de Nacions Unides), que, tot i tenir la seva seu a la ciutat, duen a terme recerca i/o iniciatives que tenen com a destinataris últims els dels països socis del Sud.

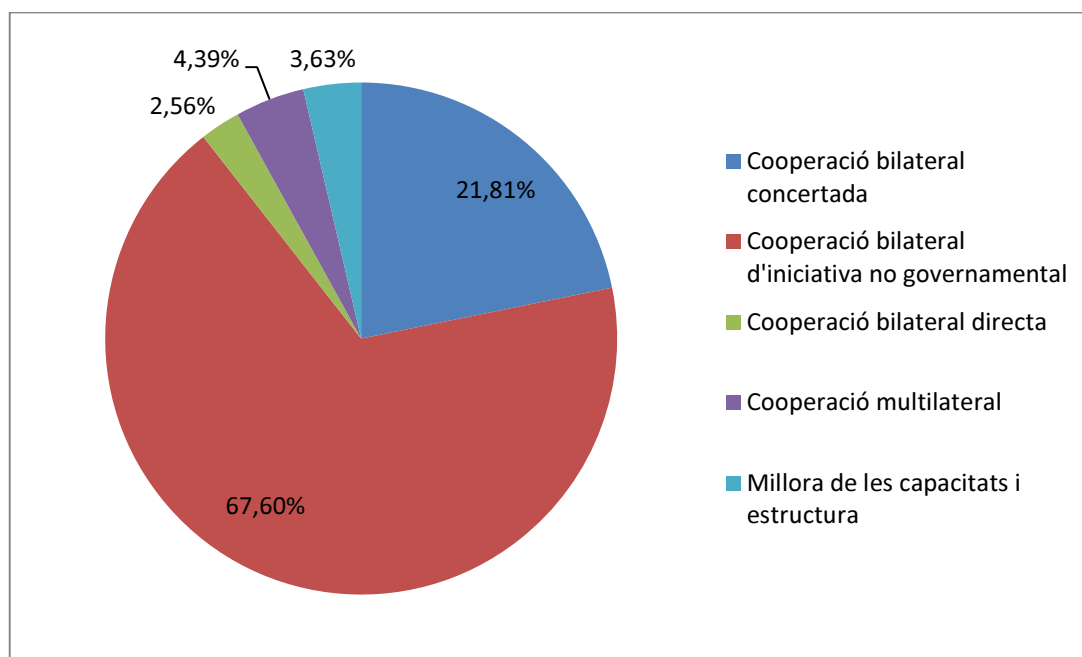
Figura 3: Distribució pressupost 2017 segons àmbit geogràfic (en % sobre el total d'accions realitzades fora de la ciutat de Barcelona)

Font: elaboració pròpia a partir de la Base de Dades de la DJGCI

La regió que ha rebut un major volum de recursos és Amèrica Llatina, algunes de les ciutats han estat Medellín i l'Havana, ciutats prioritàries segons el PD. També han rebut recursos les ciutats de San Salvador (El Salvador); Cali, Cartagena i Urabá (Colòmbia); Managua (Nicaragua); Santa Cruz de la Sierra (Bolívia); Chiapas (Mèxic), entre d'altres. La regió de la Mediterrània ha rebut un 36% del pressupost de les actuacions fora de la ciutat de Barcelona. Les ciutats prioritàries segons el PD que han rebut recursos han estat Tetuan (Marroc), Poblacions palestines de Cisjordània i la franja de Gaza, Saida (Líban), Trípoli (Líban), Tunis (Tunísia). Altres ciutats de la Mediterrània han estat Aleppo (Síria) i Amman (Jordània). El 21% del pressupost de les accions realitzades fora de la ciutat de Barcelona ha anat destinat a Àfrica Subsahariana, especialment a Maputo i Dakar, ciutats prioritàries segons el PD. També han rebut recursos Inhambane, (Moçambic); Kolda i San Louis (Senegal); Bandata i Nioki, Kinshasa i Butembo (RDC) i Maradí (Níger).

Figura 4: Distribució pressupost 2017 segons modalitats/instruments de cooperació (en % sobre el total)

Font: elaboració pròpia a partir de la Base de Dades de la DJGCI

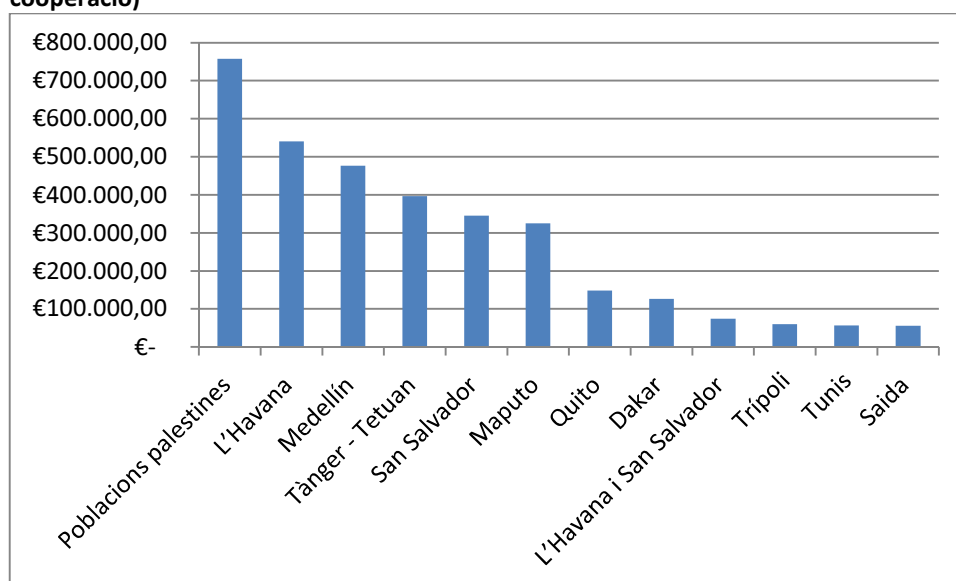
Pel que fa a la manera com aquestes actuacions s'han desplegat d'acord amb els instruments i les modalitats de cooperació considerats al PD, en termes econòmics, prop del 68% d'aquestes actuacions s'ha executat com a cooperació bilateral d'iniciativa no governamental, a través de la convocatòria pública de subvencions. La segona modalitat més important és la cooperació bilateral concertada, que ha canalitzat prop del 22% dels recursos executats durant aquest any 2017. Tant la cooperació bilateral directa com la cooperació multilateral, per la seva banda, són les que menys recursos econòmics han canalitzat, amb un 2,5% i 4%, respectivament. Per tant, el 28,5% s'ha destinat a la cooperació d'iniciativa governamental.

2. Una cooperació de ciutat a ciutat

La cooperació directa de l'Ajuntament de Barcelona es fonamenta en una aproximació horitzontal de relació entre ciutats sòcies que cooperen en l'intercanvi d'experiències i en la mobilització de coneixements i capacitats en l'àmbit de l'acció municipal. Aquest intercanvi està vinculat a un procés d'aprenentatge recíproc perquè aquesta interrelació sigui veritablement efectiva i duradora. En aquest sentit, l'expertesa municipal que atresora l'Ajuntament de Barcelona implica un actiu fonamental per a l'exercici d'aquest model de cooperació.

Aquesta modalitat de cooperació bilateral directa entre actors municipals es complementa amb altres accions concertades amb ONG, universitats i organismes de la ciutat mitjançant convenis de col·laboració, així com amb altres projectes que s'emmarquen dins de la convocatòria anual de subvencions.

Figura 5: Distribució pressupost 2017 segons ciutats prioritàries Pla Director (inclou totes les modalitats de cooperació)

Font: elaboració pròpia a partir de la Base de Dades de la DJGCI

2.a. Ciutats prioritàries del Pla Director

Les actuacions a les ciutats prioritàries del PD descrites a continuació es complementen amb la resta d'iniciatives de la societat civil barcelonina a través de la convocatòria de subvencions 2017 de la DJGCI i dels projectes aprovats en convocatòries anteriors i en execució.

L'Havana

Durant aquest any el treball de cooperació amb L'Havana s'ha plantejat com una etapa de tancament del període 2013-2017 i de transició cap la incorporació dels principis del Pla Director de Cooperació per a la Justícia Global de Barcelona (2018-2021) en les relacions ciutat-ciutat.

Ha estat, per tant, un any en el que s'han establert les bases per a la renovació dels convenis de cooperació amb vigència fins al 2017.

- Pel que fa al projecte "Gestió integral participativa i sostenible per al desenvolupament local del Centre Històric i la Badia de L'Havana" que es realitza conjuntament amb la delegació de la UE a Cuba i l'OHCH, s'han finalitzat les activitats destinades a la conceptualització museogràfica del Palau del Segundo Cabo i s'ha produït el material museogràfic corresponent (documental "L'Havana i Barcelona. Història de dues ciutats, 1779-1936" i la guia urbana del Modernisme a L'Havana amb l'acompanyament del MUHBA). Respecte al pla estratègic de la Badia de L'Havana, s'ha treballat en dues direccions: l'anàlisi del patrimoni industrial i l'estudi del paisatge. El resultat està recollit en el *Plan de Manejo Paisaje Cultural Bahía de La Habana* editat per l'OHCH.
- Realització del "Pla d'acció per a l'articulació dels instruments de planificació i gestió del centre històric i la seva zona d'amortiment amb una visió ecosistèmica". Procés de transferència de coneixements de l'Agència d'Ecologia Urbana de Barcelona a l'equip de treball del *Plan Maestro* de l'OHCH.

- Participació de l'IMPUQV al *XV Encuentro Internacional sobre Manejo y Gestión de Centros Históricos* a L'Havana amb l'objectiu de repensar els instruments de planificació i gestió a la ciutat davant els nous desafiaments en la implementació de polítiques d'ordenació territorial inclusives.
- Un altre àmbit de treball destacat ha estat el reforç a la creació i millora dels equipament per a infants i joves amb intervencions a l'Escola Rafael Maria Mendive. S'ha contribuït a l'accessibilitat de l'espai creatiu i l'assessorament als professionals del centre per a joves i adolescents a través de la cooperació concertada (projectes de les ONG ACP i MPDL) i la implicació del Departament de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona.
- Per últim, l'OHCH, el MUHBA i la SEDAC (Servei de documentació i accés al coneixement) han continuat treballant per a la creació de la base de dades documental.

Medellín

La relació directa amb Medellín s'ha estructurat en tres blocs: seguiment i tancament dels compromisos iniciats amb l'Alcaldia anterior i formalitzats en l'Acord d'Amistat i Cooperació (2013-2017; impuls i consolidació del projecte de biblioteques que reforça Medellín com a actor de cooperació local-local; identificació de noves línies de cooperació en el context de la implementació de l'Acord de pau a Colòmbia i del Pla de desenvolupament 2016-2019 de la nova Alcaldia.

Algunes de les accions destacades dutes a terme durant l'any 2017 han estat les següents:

- Tancament del programa de transferència tècnica de l'Institut del Paisatge Urbà de Barcelona (IMPU) per a la creació de l'Agència públic-privada de Paisatge Urbà i Patrimoni que pretén la recuperació de la comuna 10 (centre de Medellín) per a l'habitabilitat i la ciutadania.
- Finalització del procés de l'acompanyament tècnic de l'Àrea de Drets Social de l'Ajuntament de Barcelona per al desplegament de les polítiques públiques locals per a l'atenció a la infància en situació de risc social.
- Continuitat a la relació tècnica entre ambdues xarxes de biblioteques, iniciada al 2010, que ha permès consolidar el Club de lectura internacional i la iniciativa Lletres al Mar. S'ha fet la sistematització de la trajectòria del treball tècnic desenvolupat de 2011 a 2017, el resultat de la qual està recollit al document editat per l'Alcaldia de Medellín *Medellin-Barcelona: Crónicas de un descubrimiento mutuo*. Col·lecció Observatori de lectura.
- Identificació de noves línies de cooperació en el context del post Acord de pau a Colòmbia i del Pla de desenvolupament 2016-2019 "Medellín cuenta con vos" de l'Alcaldia de Federico Gutiérrez. Els interessos de l'equip de Govern de Medellín s'han centrat en l'àmbit de la salut i l'educació.

Maputo

Al llarg de la darrera dècada, la ciutat de Maputo i la ciutat de Barcelona han anat consolidant uns importants vincles de cooperació en el marc dels diferents memoràndum d'entesa signats, i que ha estat renovat aquest any 2017. Totes les actuacions desplegades sorgeixen de la demanda i les necessitats identificades pel *Conselho de Maputo* i pactades amb l'Ajuntament de Barcelona, i totes elles pretenen contribuir a l'augment de capacitats d'aquesta municipalitat, tant a nivell tècnic com a nivell de definició i formulació de polítiques públiques, d'acord amb l'Objectiu Estratègic 1 del PD.

A continuació s'indiquen algunes de les actuacions que s'han desenvolupat durant aquest any:

- Programa de millora de la gestió dels Mercats Municipals i la Seguretat dels Aliments. Mitjançant un conveni entre l'Agència de Salut Pública de Maputo i l'Institut de Mercats Municipals de Barcelona (IMMB), al llarg del 2017, s'ha implementat la base de dades amb informació dels diferents Mercats Municipals presents a la ciutat que s'està implementant al mercat de peix de Maputo i que ha anat acompanyada d'una formació al personal per a la seva gestió i manteniment. La posada en marxa dels sistemes de pagament diari pilots als Mercats Central, Peixe i Zimpeto es va fer efectiva al desembre.
- Amb el suport del Consorci de Biblioteques de Barcelona, s'ha acompanyat en la implementació del Programa de Suport a les Biblioteques i Escoles de Maputo, per al curs 2017. Aquest suport s'ha fet a distància.
- Emmarcat dins el Programa Nacional d'Ordenació de Barris del *Ministério da Terra e Desenvolvimento Rural* (2013) i el Programa de Desenvolupament Municipal de Maputo (PROMAPUTO), s'ha continuat donant suport a la implementació del Projecte "*Defensa do Direito à habitação através do acesso ao título de DUAT*", un projecte liderat per l'ONG Arquitectes Sense Fronteres en coordinació amb el Departament d'Assentaments Informals de la municipalitat i que té per objectiu defensar el dret a l'habitatge en comunitats i assentaments amb un alt grau d'informalitat.
- Amb el suport de l'Arxiu Històric de Barcelona i els seus experts s'ha dissenyat i posat en marxa un Projecte de Millora de l'Arxiu Històric de Maputo. Aquest projecte pretén posar sota control i catalogar tots els plànols i mapes de la ciutat existents en els magatzems de l'Ajuntament i que es troben en perill per manca de seguretat, control i manteniment adequat de la informació.

Eix Tànger-Tetuan

S'ha seguit donant suport al desplegament de la política de centres de proximitat de la ciutat de Tetuan. El suport de la Xarxa de Biblioteques de Barcelona ha estat molt valuós. Al mateix temps, diversos projectes de la convocatòria de concurrència pública reforcen també els intercanvis i relacions amb diferents actors en aquestes temàtiques.

En el cas de Marroc, durant l'any 2017, s'ha establert col·laboració en l'àmbit de la promoció de polítiques d'accessibilitat a les ciutats de Tànger i Tetuan, en el marc del conveni de l'Ajuntament de Barcelona amb la Xarxa de ciutats de la Mediterrània – MedCités.

Poblacions Palestines

El PD estableix que s'ha de prestar una atenció especial a les poblacions palestines de Cisjordània i la franja de Gaza. L'acció de l'Ajuntament amb aquesta població és fonamentalment de caràcter humanitari i s'orienta a l'assoliment de l'objectiu estratègic 6 del PD.

Algunes de les accions que s'han realitzat han estat les següents:

- S'ha continuat fent acompanyament a BCASA en la implementació d'un *Water Operators Partnership (WOP)* a Betlem, impulsat pel *Global Water Operators' Partnerships Alliance- GWOPA* de UN-Habitat.
- Pel que fa a la franja de Gaza, s'ha mantingut el suport als projectes en relació a la prevenció d'inundacions i aprofitament de les aigües pluvials. Aquests treballs els fa Acció Contra la Fam (ACF) en coordinació amb la *Palestinian Water Authority*. Aquest suport és fa tant per la via de la convocatòria de subvencions com a nivell tècnic des de l'Ajuntament.

- Pel que fa a les poblacions palestines, cal destacar que la convocatòria d'enguany, igual que la de l'any passat, incorpora una línia de subvencions orientada a finançar intervencions en contextos d'emergència i postemergència a la franja de Gaza.

2.b. Altres ciutats d'actuació preferent i cooperació triangular

El programa de Ciutats Específiques de la convocatòria ha mantingut Dakar, San Salvador i la seva àrea metropolitana i Sarajevo com a ciutats d'intervenció preferent. I, en el de Cooperació per a la Justícia Global, s'ha mantingut Cuenca (Equador), Saida i Trípoli (Líban), i Tunis, Sfax i Sousse (Tunísia) com a ciutats de prioritat 2; a més de Dakar (Senegal), Quito (Equador) i San Salvador (El Salvador).

Durant el 2017, s'han portat a terme dues missions d'intercanvi tècnic amb Tunis. La primera, a Tunis, i la segona a Barcelona, on s'han començat a identificar les activitats de cooperació que es posaran en marxa, així com el marc de cooperació bilateral conjunta. A les dues ciutats s'han visitat diferents projectes urbans, d'espais verds i mercats a petició de la ciutat de Tunis. En la identificació dels projectes i intercanvis concrets a nivell tècnic la participació del Departament d'Ecologia Urbana ha estat essencial.

En el marc de la crisi de persones refugiades sirianes al Líban, i a través del *Lebanese Hosting Communities Project* (LHCP), s'ha continuat amb la participació en una acció conjunta de les Cooperacions Catalanes (ACCD, AMB-MedCities, FCCD, DIBA) amb l'objectiu d'enfortir les capacitats de resposta de ciutats d'acollida de persones refugiades de Síria i Palestina al Líban.

A Amèrica Llatina, s'han seguit promovent accions de cooperació triangular entre les ciutats de Barcelona, Medellín i l'Havana en l'àmbit de la planificació urbana estratègica i inclusiva i en l'impuls de l'emprenedoria i les estratègies d'internacionalització, tot considerant les especificitats i experiències de cadascuna d'aquestes ciutats.

També s'ha continuat i reforçat el treball conjunt a l'àmbit de biblioteques entre Barcelona, Medellín, Cali i la *Red de Bibliotecas Públicas de Colombia*.

3. Acció Humanitària i actuacions en el marc del pla "Barcelona, ciutat refugi"

L'Ajuntament va iniciar el 2014 un procés de reflexió per identificar la millor manera sobre com des de Barcelona s'hauria de contribuir als esforços col·lectius de l'acció humanitària. Tot considerant les seves capacitats i el seu valor afegit, es va considerar oportú treballar l'acció humanitària focalitzant els esforços en situacions de postemergència i en emergències de llarga durada i conflictes oblidats. Com a resultat, al llarg d'aquest 2017 s'han dut a terme un seguit d'actuacions per donar resposta a aquestes prioritats.

La convocatòria de subvencions del 2017, com ja va ocórrer amb la del 2016, ha inclòs dues línies de finançament específiques:

- Per promoure intervencions en crisis de llarga durada a l'Àfrica Subsahariana, amb especial atenció a la República Democràtica del Congo en els àmbits de la salut, la protecció de les persones, l'aigua, el sanejament i la higiene i la seguretat alimentària.
- Per promoure intervencions en contextos d'emergència i postemergència a la franja de Gaza i en el marc de la crisi humanitària a la Mediterrània.

Les actuacions finançades per la convocatòria de subvencions s'han vist complementades amb el desplegament dels següents convenis i/o subvencions extraordinàries d'acció humanitària:

- Conveni amb el Comitè Català d'ACNUR (Alt Comissionat de Nacions Unides pels Refugiats), per l'execució d'un projecte de lluita contra la violència sexual i discriminació socioeconòmica de les dones a la República Democràtica del Congo.
- Resposta d'emergència per a la reducció de les conseqüències de la sequera a tres *kebeles* d'Etiòpia, a través de la millora de la situació nutricional de la població, executada per Creu Roja.

- Ajut d'emergència per a les poblacions vulnerables afectades pel conflicte a Aleppo, Síria, desenvolupat per Acció Contra la Fam.
- Contribució a la tasca d'UNICEF a Síria amb el projecte "Accés a l'educació – Aprendre en mig de la destrucció" amb l'objectiu final d'augmentar la taxa de matriculació a l'escola, que compta amb diversos components: la distribució de materials bàsics d'aprenentatge, la rehabilitació d'escoles i aules que han estat malmeses o destruïdes en el conflicte.
- Resposta humanitària de WASH en situació d'emergències, per a la població de Batangafo, República Centreafricana, implementada per Oxfam Intermón.

Per tal d'unir esforços, l'Ajuntament ha donat suport a la crida del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD) per respondre a les necessitats d'habitatge sorgides a causa de l'huracà Irma a l'Havana i pel terratrèmol a tres municipis de la costa de Chiapas (Mèxic).

En relació a la crisi de les persones refugiades i provinents de zones en conflicte, de forma coordinada amb el Programa Barcelona Ciutat Refugi, s'ha posat el focus en la comunicació i la incidència pública i política per a una major sensibilització a més de garantir una adequada reubicació de les persones refugiades i l'establiment d'un passatge legal i segur d'arribada, així com de polítiques que actuïn sobre l'arrel del problema. També s'ha donat suport a "Barcelona, ciutat refugi" per enfortir la col·laboració amb altres municipis europeus que actuen com a espais d'acollida i/o de trànsit.

Amb aquesta finalitat les accions principals que s'han desenvolupat han estat:

- Dues missions tècniques amb la ciutat d' Amman. La primera, a Amman, i la segona, a Barcelona, on es va començar a detallar els termes del MOU i les activitats de cooperació que es posaran en marxa. En aquest sentit la participació del Departament de Projectes Urbans i de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat ha estat essencial.
- Suport a l'entitat Pallassos sense Fronteres en el seu objectiu de millorar l'estat anímic de la infància refugiada a través de la comunitat i les arts escèniques.
- Suport a les tasques de rescat al mar mediterrani realitzades per l'entitat Proactiva Open Arms.
- Mitjançant la convocatòria de subvencions anual, dins el programa d'Educació per a la Justícia Global, la modalitat C4 ha impulsat i donat suport a projectes per a la sensibilització i conscienciació en matèria d'asil i refugi, amb la voluntat de donar a conèixer a la ciutadania barcelonina la realitat de les persones que deixen els seus països, les causes que les provoquen, així com de desmentir mites i rumors a l'entorn de la població nouvinguda. Alguns d'aquests projectes incorporaven també com a objectiu la investigació i denúncia de les causes que es troben a l'arrel de la crisi dels refugiats.
- S'ha continuat col·laborant en la iniciativa impulsada pel Comitè Català de l'ACNUR per educar, sensibilitzar i mobilitzar la comunitat educativa a totes les etapes curriculars (educació primària, secundària i fins a l'àmbit universitari) sobre el desplaçament forçat de persones, mitjançant recursos pedagògics adaptats a cada etapa formativa i la metodologia de tallers i també d'aprenentatge servei.
- Suport a la feina desplegada per la Xarxa Asil.cat, conformada per entitats especialitzades en l'àmbit de la protecció internacional i l'acollida de persones sol·licitants d'asil i refugiades a Catalunya. El projecte d'Asil.cat té per objectiu general vetllar pel respecte als drets de les persones que han patit desplaçament forçat per greus vulneracions dels drets humans i millorar les capacitats d'acollida de la societat catalana de les persones sol·licitants de protecció internacional mitjançant la realització d'activitats d'assistència, atenció, incidència, formació i sensibilització.

- S'ha signat un conveni de col·laboració amb la Fundació Solidaritat UB que ha permès la realització del "Curs de transició als estudis de grau i formació en drets humans i prevenció de conflictes" com a via segura d'accés als estudis superiors per a les persones refugiades i les provinents de zones en conflicte que han vist interromputs els seus estudis. Aquest és un curs oficial reconegut per la Universitat de Barcelona i pertany al Programa de Suport a Persones Refugiades de la UB que coordina la Fundació Solidaritat UB.

4. Una cooperació transformadora: la Promoció de la Coherència de Polítiques per al Desenvolupament, l'Educació per a la Justícia Global i l'agenda dels Drets Humans

Més enllà dels diversos instruments de cooperació destinats a contribuir a millorar les condicions i capacitats amb què compten les ciutats sòcies, el PD fa una aposta clara i decidida per qüestionar i combatre les relacions de dependència que expliquen les situacions de pobresa i exclusió en què viu sotmesa una part important de la població mundial. Les prioritats transversals recollides en el mateix PD reflecteixen aquesta aposta i són d'especial rellevància a l'hora de definir l'estratègia per a les actuacions en l'àmbit de l'Educació per a la Justícia Global (EpJG) en les seves diverses dimensions i en el desplegament de l'agenda de drets.

Promoció de la Coherència de Polítiques per al Desenvolupament

Amb l'objectiu d'avançar cap a una cooperació de banda ampla, que prengui en consideració altres àmbits de l'acció exterior, així com d'altres polítiques domèstiques amb un impacte sobre les poblacions de tercers països, al llarg d'aquest any, s'han impulsat diverses actuacions per a identificar els espais de promoció de la coherència de polítiques. Algunes d'aquestes actuacions han estat les següents:

- Convocatòria de subvencions 2017: dins del programa d'Educació per a la Justícia Global, s'ha mantingut la modalitat dirigida específicament a promocionar i sensibilitzar d'acord amb la necessària coherència amb la justícia global en el conjunt de l'acció de govern de la ciutat i de les administracions públiques d'escala superior. Entre les accions a finançar s'han retingut diverses temàtiques de recerca, formació, i incidència en diversos àmbits: compra pública ètica, justícia ambiental, drets laborals i justícia de gènere i ODS.
- Accions d'incidència en l'àmbit de la sobirania alimentària a través d'un conveni amb GRAIN "Donar suport integral en la implementació de la sobirania alimentària. En aquest conveni participen també *La Via Campesina* i la *Revista Soberania Alimentaria*, fet que permet treballar en xarxa entre diversos països per denunciar les vulneracions de drets que pateixen els camperols i camperoles arreu del món i oferir alternatives. Es documenten els casos, es denuncien i es fa incidència política en diverses esferes per canviar la situació.
- S'ha posat èmfasi a sensibilitzar a la ciutadania sobre l'impacte que en moltes ocasions les nostres pautes de consum i decisions tenen sobre la sostenibilitat mediambiental del planeta i sobre comunitats d'altres països i regions del món, amb el suport continuat a la campanya Som comerç Just i Finances ètiques.
- S'ha donat suport al Social Mobile Fòrum, on es denuncien i s'ofereixen alternatives per construir un model electrònic més just, on es respectin els drets laborals i el medi ambient. Aquest suport va en línia amb la decisió de l'Ajuntament d'adherir-se al projecte *Electronics Watch*, plataforma que uneix les forces de compradors públics europeus i associacions de diversos països per aconseguir millores laborals i de DDHH a la indústria electrònica.

- S'ha col·laborat amb diverses entitats, administracions públiques i l'àrea de contractació de l'Ajuntament de Barcelona per elaborar la guia 99,3 responsable: "Guia per a la protecció i promoció dels drets humans en la contractació pública".
- S'ha realitzat un estudi sobre les metodologies de càlcul de la petjada ecològica que millor permeten visibilitzar l'impacte exterior, ja sigui com a límits planetaris o com a impacte en ecosistemes o en conflictes internacionals.

Educació per a la Justícia Global

Amb la voluntat de continuar donant compliment a l'objectiu estratègic 4 del PD orientat a "Ampliar les capacitats en l'educació per al desenvolupament, l'educació pels drets humans i l'educació per la pau", la convocatòria de subvencions del 2017 ha continuat mantenint una línia de finançament específica al respecte (per a projectes anuals i pluriennals). Igualment, s'ha continuat donant suport i consolidant -ja porta quatre anys- una modalitat pròpia adreçada a finançar projectes d'Aprenentatge Servei per promoure iniciatives que incorporin aquesta metodologia i que es presentin de forma concertada entre ONG i centres educatius.

Des de l'any 2014 s'ha apostat per dues metodologies que complementen l'acció pública: l'Aprenentatge Servei (APS) i la planificació i avaluació estratègica basada en la Teoria del Canvi. En relació a aquesta aposta, s'han dut a terme les accions següents:

- Organització d'un seminari de formació i acompanyament per al seguiment dels projectes d'APS de les entitats de cooperació i educació per a la Justícia Global.
- En el marc de les actuacions als districtes de la ciutat, s'ha dut a terme formació, assessorament i acompanyament a les entitats dels districtes d'Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sarrià-Sant Gervasi per tal que puguin desenvolupar projectes a les seves escoles.
- Pel que fa a la implementació de la Teoria del Canvi als projectes d'EpJG, s'ha dut a terme la formació "La planificació i l'avaluació estratègica en l'acció educativa transformadora".
- Jornada "Barcelona educa per a la Justícia Global".

També s'ha desenvolupat el conveni estratègic amb Lafede.cat -organitzacions per a la justícia global- per continuar treballant conjuntament línies prioritàries que tenen a veure amb la justícia global, la coherència de polítiques, l'acompanyament als processos de formació a les entitats, l'educació i comunicació, la constitució de la Taula per Mèxic i l'organització de les beques DEVReporter per a una informació internacional responsable, entre d'altres iniciatives.

Agenda de promoció dels drets

Amb l'objectiu de donar resposta a les prioritats transversals recollides al PD (drets humans, cultura de pau, sostenibilitat del desenvolupament i perspectiva de gènere) s'han desenvolupat una sèrie d'accions. A continuació, s'exposen algunes de les actuacions que s'han dut a terme en aquest àmbit:

- L'Ajuntament de Barcelona ha col·laborat amb l'entitat Taula per Mèxic en l'acolliment temporal per tres mesos d'un periodista mexicà amenaçat per l'exercici de la seva professió i la denúncia de la vulneració de drets humans al seu país. Durant la seva estada, ha fet diverses entrevistes a mitjans de comunicació i ha participat en xerrades públiques per donar a conèixer la situació que pateix Mèxic.

- S'ha acollit un escriptor georgià i un altre iraquetà, en el marc del Programa Escriptor Acollit, coordinat per l'entitat PEN català, que té com a finalitat acollir durant un període de dos anys un escriptor o escriptora amenaçat, perseguit o amb risc de ser empresonat/da com a conseqüència dels seus escrits. L'Ajuntament de Barcelona, a més de contribuir-hi econòmicament, posa a disposició del programa un habitatge per acollir l'escriptor/a.
- El gener de 2017, l'Ajuntament va aprovar una Declaració institucional per la pau i els drets humans a Colòmbia.
- El suport a les activitats de promoció de la pau des de l'àmbit municipal, dutes a terme pel Centre Delàs; el Cicle Anual de Drets Humans i el Festival del Tibet i les estades d'infants sahrauís a Barcelona durant les vacances escolars d'estiu.
- S'ha continuat participant a les diferents xarxes sobre aquesta temàtica, com ara la Comissió de Pau i Diplomàcia de Ciutats del FCCD.
- S'ha continuat donant suport a la promoció dels drets de les dones en la seva dimensió productiva mitjançant una modalitat en la convocatòria de subvencions dins del "Programa de Cooperació per a la Justícia Global" que promou les capacitats emprenedores i professionals d'aquest col·lectiu.
- De manera transversal, s'ha seguit utilitzant el marcadore de gènere com a criteri per valorar els diferents projectes presentats a la convocatòria anual. Aquest criteri permet d'identificar i potenciar aquelles propostes que tenen un major impacte en aquest àmbit.
- En el mateix sentit, també s'ha mantingut la modalitat de subvencions dirigida a projectes de cooperació per a la Justícia Global que promouen els drets fonamentals del col·lectiu LGTB. Aquestes actuacions pretenen enfortir les capacitats d'incidència d'aquests col·lectius, millorar el coneixement sobre aquests drets i donar resposta a la vulnerabilitat i marginació derivades de l'orientació sexual i la identitat de gènere.

5. Convocatòria de subvencions 2017

La convocatòria de subvencions a les entitats dedicades a l'àmbit de la justícia global i la cooperació internacional 2017 és la cinquena que es porta a terme sota la vigència del Pla Director 2013-2016, ja que aquesta convocatòria de subvencions es va aprovar abans que el Pla Director següent. La convocatòria representa un dels principals instruments amb què compta l'Ajuntament de Barcelona per assolir els objectius fixats en el pla anual i en el mateix PD, a més d'una excel·lent oportunitat per complementar altres actuacions de cooperació directa i concertada. Atesos els bons resultats obtinguts en convocatòries anteriors, la convocatòria 2017 ha consolidat les novetats impulsades en edicions precedents.

Així doncs, ha mantingut els tres programes principals: Cooperació per a la Justícia Global (Programa A), Ciutats Específiques (Programa B) i Educació per a la Justícia Global (Programa C) amb les mateixes modalitats que el 2016.

Els recursos destinats al Programa de Cooperació per a la Justícia Global s'han distribuït d'acord amb la prioritització d'àrees geogràfiques, fent una discriminació positiva a favor dels projectes de la Mediterrània i l'Àfrica subsahariana. Es pretenia que els percentatges de distribució geogràfica dels recursos d'aquesta línia dins la convocatòria resultés de la manera següent: 35% a Amèrica Llatina, 30% a l'Àfrica Subsahariana, 30% a la regió Mediterrània i un 5 % per a altres zones geogràfiques.

El requadre següent mostra, de manera sintètica, les modalitats de la convocatòria 2017:

PROGRAMA	MODALITAT		DURADA	
			ANUAL	PLURIENNAL
A. COOPERACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL	A1	Projectes de cooperació per a la Justícia Global que incideixin positivament en els objectius estratègics i objectius específics que estableix el Pla Director.	SI	SI
	A2	Projectes de cooperació per a la Justícia Global que promoguin els drets fonamentals del col·lectiu LGTB.	SI	
	A3	Projectes de cooperació per a la Justícia Global que reforcin capacitats productives amb un enfocament especial de gènere.	SI	
	A4	Intervencions en crisis de llarga durada		SI
	A5	Intervencions en contextos d'emergència i postemergència	SI	
B. COOPERACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL A CIUTATS ESPECÍFIQUES	B1	Projectes de cooperació per a la Justícia Global a ciutats específiques que incideixin positivament en els objectius estratègics i objectius específics que estableix el Pla Director.	SI	SI
C. EDUCACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL	C1	Projectes d'Educació per a la Justícia Global que incideixin positivament en els objectius estratègics i objectius específics que estableix el Pla Director.	SI	SI
	C2	Projectes d'aprenentatge i servei presentats entre una ONG i un o més centres educatius (Primària, Secundària, Batxillerat, Cicles formatius i Universitats)	SI	
	C3	Projectes adreçats a promoure la coherència de polítiques públiques per al desenvolupament i la responsabilitat exterior	SI	
	C4	Projectes d'Educació per a la Justícia Global que incideixin en la sensibilització i en la conscienciació en la temàtica del refugi i asil, els fluxos migratoris, els desplaçaments forçats i les causes que els originen	SI	

La convocatòria 2017 ha estat la segona convocatòria on per concórrer-hi s'han hagut de presentar els documents obligatòriament per canal telemàtic, a través del portal de tràmits de l'Ajuntament de Barcelona. L'anunci de la convocatòria es va publicar en el Butlletí Oficial de la Província (BOPB) de 23 de febrero. El termini de presentació de sol·licituds va comprendre 15 dies hàbils, de l'1 de març al 21 de març de 2017.

L' 11 de maig es va publicar la resolució de sol·licituds no admeses a la convocatòria, per no complir els requisits administratius exigits. La resolució provisional d'atorgament i denegació de subvencions es va publicar el 17 de juliol, i la definitiva, el 13 d'octubre.

Crèdit pressupostari

El pressupost consignat per a aquesta convocatòria 2017 va ser de 6.620.000 EUR. D'aquests recursos, se'n van comprometre 4.820.000 EUR per al pressupost del 2017 i 1.800.000 EUR amb càrrec a pressupost 2018, per a projectes pluriennals.

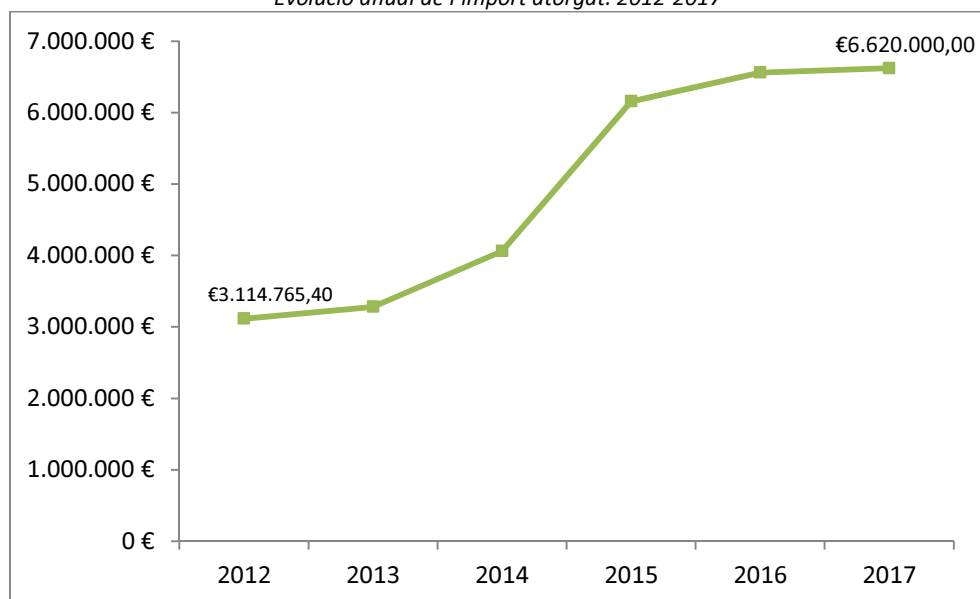
El pressupost executat en el marc de la convocatòria de l'any 2017 és de 6.619.999,49 euros.

CONVOCATÒRIA 2017	Pressupost executat convocatòria BCN 2017	
	Pagament 2017	Pagament 2018
Cooperació per a la Justícia Global		
A1 Anuals	588.063,46 EUR	
A1 Pluriennals	656.075,96 EUR	648.942,37 EUR
A2 Anuals	185.956,19 EUR	
A3 Anuals	451.470,16 EUR	
A4 Pluriennals	138.347,09 EUR	137.178,26 EUR
A5 Anuals	299.995,87 EUR	
TOTAL A	2.319.908,73 EUR	786.120,63 EUR
Cooperació per a la Justícia Global a ciutats específiques		
B1 Anuals	280.583,08 EUR	
B1 Pluriennals	698.357,17 EUR	663.879,37 EUR
TOTAL B	978.940,25 EUR	663.879,37 EUR
Educació per a la Justícia Global		
C1 Anuals	348.665,94 EUR	
C1 Pluriennals	367.139,92 EUR	350.000,00 EUR
C2 Anuals	232.207,49 EUR	
C3 Anuals	338.379,23 EUR	
C4 Anuals	234.760,93 EUR	
TOTAL C	1.521.150,51 EUR	350.000,00 EUR
Totals	4.819.999,49 EUR	1.800.000,00 EUR
	6.619.999,49 EUR	

D'altra banda, la quantitat compromesa per a l'exercici 2017 de la convocatòria 2016 va ser 1.797.473,11 EUR.

Com mostra el gràfic següent, el pressupost atorgat en el marc de la convocatòria 2017 va continuar la tendència ascendent endegada cinc anys enrere. Aquesta evolució és fruit de la consecució del 0,7% dels ingressos propis de l'Ajuntament de Barcelona per a finançar actuacions de promoció del desenvolupament, a més de la voluntat de l'Ajuntament de promoure processos competitiu per a l'atorgament de subvencions.

Evolució anual de l'import atorgat. 2012-2017

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la DJGCI

Projectes presentats i finançats

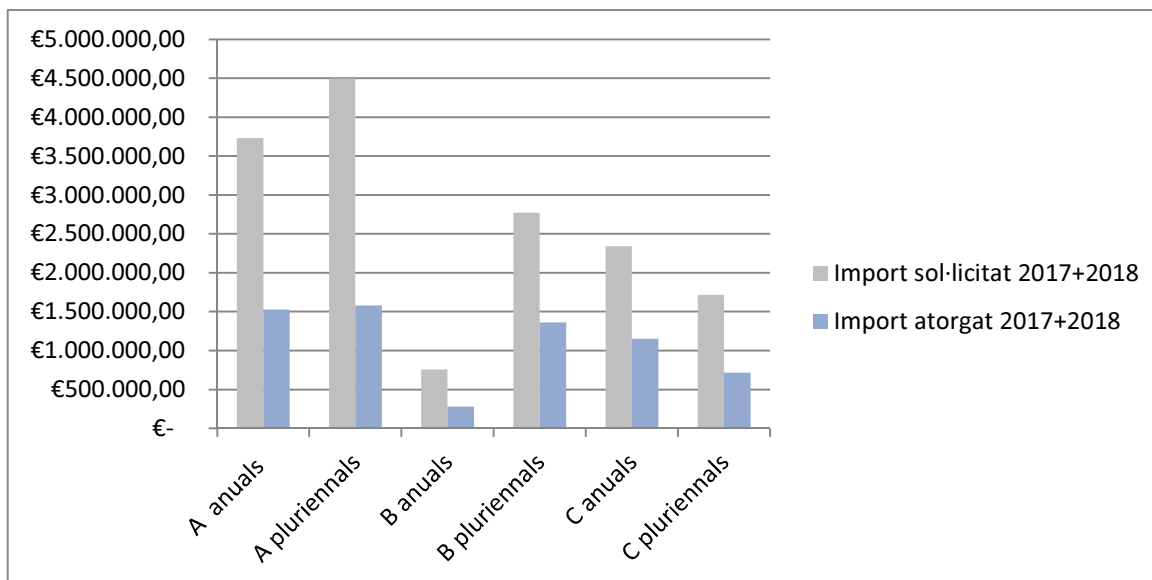
A aquesta convocatòria es van presentar un total de 124 entitats amb 241 projectes per un valor total de 15.809.718,15 EUR. D'aquests, finalment se'n van subvencionar, 109 (un 45,23% dels projectes presentats) amb un valor de 6.619.999,49 EUR (un 41,87% de l'import total sol·licitat).

NOMBRE DE PROJECTES PRESENTATS						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A anuals	58	46	38	35	54	66
A pluriennals	36	34	24	27	24	30
B anuals	9	8	9	7	8	12
B pluriennals	12	17	18	14	21	18
C anuals	55	47	57	41	83	91
C pluriennals	12	22	18	21	21	24
Total	182	174	164	145	211	241

	Projectes presentats 2017	Projectes subvencionats 2017	% de projectes subvencionats
A anuals	66	28	42,42%
A pluriennals	30	11	36,67%
B anuals	12	5	41,67%
B pluriennals	18	10	55,56%
C anuals	91	45	49,45%
C pluriennals	24	10	41,67%
Totals	241	109	45,23%

Pel que fa a la tipologia dels projectes finalment subvencionats, la meitat (55) corresponen al Programa d'Educació per a la Justícia Global, 39 projectes al Programa de Cooperació Internacional i 15 projectes al Programa de Cooperació a Ciutats Específiques.

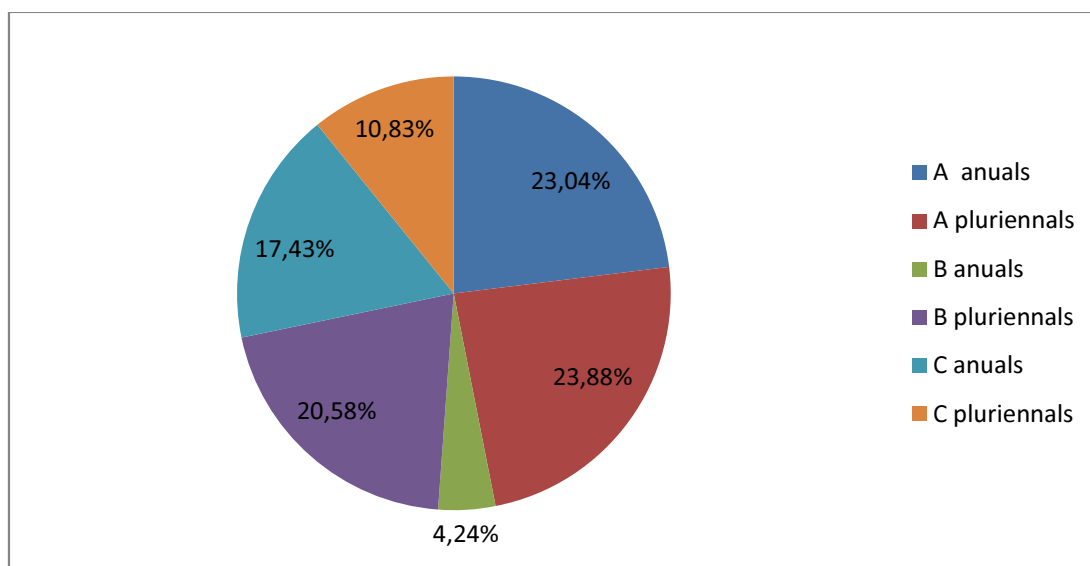
En termes pressupostaris, i d'acord amb les diverses modalitats i període d'execució dels projectes, la relació de recursos sol·licitats i finalment atorgats va ser com reflecteix el gràfic següent:

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la DJGCI

Com es pot comprovar, els projectes referits als programes A i B, i de caràcter pluriennal, van ser els més demandats.

La distribució pressupostària de la convocatòria 2017 en funció del programa i la durada va resultar de la manera següent:

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la DJGCI

Els projectes referits al programa A van acumular el 47% dels recursos atorgats, seguits dels del programa B (25%) i finalment els del programa C (28%).

Pel que fa a la distribució geogràfica dels projectes subvencionats en aquesta convocatòria, considerant els del programa de Cooperació per a la Justícia Global (A) i el programa de Cooperació per a la Justícia Global a Ciutats Específiques (B), la regió d'Amèrica Llatina va ser la que va assolir un nombre major de projectes (25 en total, representant el 46% dels projectes finalment aprovats). La Mediterrània i l'Àfrica Subsahariana van aconseguir 17 i 11 projectes, respectivament, que representen en termes proporcionals, el 31,5% i el 20%, respectivament. En termes pressupostaris, els projectes a l'Amèrica Llatina van representar al voltant del 40% dels recursos conjunts d'aquests dos programes, mentre a la Mediterrània se'n va destinar el 36% i a l'Àfrica Subsahariana, el 23%. Aquesta distribució respon, en gran mesura, al fet que la gran majoria de projectes presentats per les entitats barcelonines van posar el seu focus d'atenció en països i ciutats de l'Amèrica Llatina. La taula següent n'ofereix un resum:

	Projectes atorgats (A + B)	Distribució geogràfica projectes atorgats (en %)	Pressupost atorgats (A + B)	Distribució geogràfica pressupost atorgat (en %)
Àfrica Subsahariana	11	20,37	1.100.374,60 EUR	23,17
Amèrica Llatina	25	46,30	1.885.572,66 EUR	39,71
Mediterrània	17	31,48	1.712.901,72 EUR	36,07
Altres	1	1,85	50.000,00 EUR	1,05
Total	54	100	4.748.848,98 EUR	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la DJGCI

Finalment, analitzant específicament la modalitat A1 del programa de Cooperació per a la Justícia Global (A), i l'única per a la qual s'establien a la convocatòria uns percentatges específics de distribució geogràfica dels recursos econòmics finalment atorgats, la taula següent mostra que, tot i que s'hi ha aproximat, els percentatges finalment assignats no han complert amb aquestes fites. El desig inicial de promoure una assignació geogràfica més equilibrada, aquesta taula mostra que les capacitats instal·lades pel que fa als actors i entitats de la cooperació catalana encara es troben molt vinculades amb els països de l'Amèrica Llatina, la qual cosa s'acaba reflectint en la quantitat i qualitat dels projectes presentats i finalment aprovats.

	Projectes presentats (A1)	Projectes atorgats (A1)	Pressupost sol·licitat (A1)	Pressupost atorgat (A1)	% Pressupost atorgat (s/ total)	% establert en la convocatòria
Àfrica Subsahariana	11	5	800.174,46 EUR	368.591,13 EUR	22,57	30
Amèrica Llatina	21	8	2.267.281,68 EUR	790.814,43 EUR	42,75	35
Mediterrània	11	6	1.224.822,13 EUR	606.619,03 EUR	32,04	30
Altres	1	1	60.000,00 EUR	50.000,00 EUR	2,64	5
Total	44	20	4.352.278,27 EUR	1.893.081,79 EUR	100	100

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la DJGCI

Pel que fa al programa de Cooperació a Ciutats Específiques (B), que recull propostes de projectes de cooperació per a la Justícia Global a les ciutats prioritàries definides al PD (Medellín, Maputo, L'Havana, Tànger, Tetuan, i Poblacions palestines de Cisjordània i la franja de Gaza) a més d'altres ciutats d'intervenció preferent (Dakar, San Salvador i Sarajevo), la distribució dels recursos i projectes va ser la següent:

Ciutats específiques (B)	Projectes atorgats	Import atorgat	% (sobre total)
Gaza i Cisjordània	2	295.484,40	17,99%
L' Havana	3	462.328,60	28,20%
Maputo	3	351.120,51	21,37%
Medellín	5	358.954,66	21,85%
San Salvador	1	56.231,92	3,46%
Tetuan	1	117.699,53	7,16%
Total general	15	1.642.819,62	100,00%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la DJGCI

La valoració tècnica dels projectes presentats a aquesta convocatòria, s'ha externalitzat mitjançant l'adjudicació de dos contractes, un per import de 36.206,83 EUR pel programa de cooperació internacional i ciutats específiques, i un altre, amb un cost de 21.689,25 EUR pel programa d'Educació per a la Justícia Global.

Així mateix, s'han externalitzat les tasques relacionades amb el seguiment de projectes de convocatòries de subvencions anteriors, amb un cost de 79.374,79 EUR. Aquestes tasques consisteixen en la revisió tècnica i econòmica dels informes de seguiment i finals, i l'estudi de sol·licituds de modificacions.

A més, en ser l'any 2017 el primer any que l'Oficina Central de Subvencions ha deixat d'assumir funcions administratives de suport a la convocatòria de subvencions de la DJGCI, aquesta Direcció se'n va fer càrrec de la gestió en totes les seves fases. Això va requerir un suport administratiu addicional, centrat bàsicament en la recepció de sol·licituds, la seva revisió administrativa i la tramitació de les subvencions a l'aplicatiu corresponent.

6. Consell Municipal de Cooperació Internacional per al Desenvolupament

El Consell Municipal de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (en endavant, Consell) és l'òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona que reuneix representants dels grups municipals, dels sindicats, districtes, associacions, fundacions, entitats de la Federació Catalana d'ONG (Lafede.cat), col·legis professionals, universitats, àrees de l'Ajuntament i la DJGCI, a més de persones expertes en la matèria objecte d'aquest Consell. La seva missió és la de contribuir al disseny de la política municipal de cooperació internacional per a la justícia global i emprendre i promocionar noves actuacions relatives a aquest àmbit.

La tasca que ha requerit més dedicació del Consell aquest any ha estat el procés participatiu per a l'elaboració del Pla Director de Cooperació per a la Justícia Global 2018-2021 que s'inicià a finals de l'any 2016. El grup de treball creat a aquest efecte dins el Consell va celebrar una darrera reunió el 26 de juny, conjuntament amb la Comissió Permanent de Consell, en la que es va valorar l'esborrany de Pla Director elaborat per la DJGCI i es van acordar les darreres aportacions al text.

Posteriorment, la proposta de text del Pla Director va ser presentat al Ple del Consell, en la seva sessió del 19 de juliol, en la que la resta de membres del Consell van expressar les seves opinions i s'acordaren algunes propostes d'esmena que serien valorades per l'Ajuntament, conjuntament amb les que poguessin manifestar els grups municipals que havien sol·licitat ajornar la tramitació del Pla Director per a disposar del mes de setembre per a la seva valoració.

Finalment, en el Ple extraordinari del Consell de 13 de novembre, el Consell va emetre el seu informe favorable sobre la proposta del Pla Director. Les intervencions dels membres del Consell van coincidir a destacar que el text que es presentava incloïa la major part de les propostes i esmenes que havien expressat algunes de les entitats i organitzacions que n'eren membres, inclosos els grups municipals. D'altra banda, no es va manifestar cap opinió contrària ni cap objecció al text proposat i es va concloure amb l'opinió positiva del conjunt del Consell sobre la proposta de Pla Director.

De forma paral·lela a aquest procés, la Comissió Permanent del Consell va mantenir tres reunions (15 de febrer, 26 de juny i 20 de desembre) al llarg de 2017 en les que es va avançar en la concreció de les funcions d'aquest òrgan i es van acordar qüestions de funcionament, com la designació del representant del Consell en el Consell de Ciutat. Pel que fa a la tasca d'incidència política de la Permanent, es va sol·licitar a l'Ajuntament que demanés explicacions al Consell de Govern de la Fira de Barcelona sobre l'acceptació del Ministeri de Defensa d'ampliar el seu espai al Saló de l'Ensenyament i es va difondre el manifest elaborat per Lafede.cat sobre l'incident del vol de *Vueling* a Senegal, de suport a la persona deportada i els onze passatgers expulsats. En l'última reunió de l'any, la Permanent va traçar les línies d'actuació per al Pla de Treball 2018 del Consell i va debatre sobre el procediment per a presentar i aprovar posicionaments i declaracions donat que fins ara no existia cap acord al respecte i això dificultava que les declaracions poguessin ser aprovades en el termini adient.

Al llarg d'aquest any hi ha hagut alguns canvis en la composició del Consell: en la presidència, la regidora de Relacions Internacionals Laura Pérez, per delegació de l'alcalde, va substituir el primer tinent d'Alcalde, Gerardo Pisarello; i en la vicepresidència, Tono Albareda va substituir Míriam Acebillo, anterior presidenta de Lafede.cat. Igualment hi va haver canvis en els/les representants de les entitats i grups municipals membres del Consell fruit de la dinàmica i canvis interns en aquestes organitzacions (CJB, grup municipal Barcelona en Comú, grup municipal CUP Capgirem Barcelona i Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona).

7. Educació per a la Justícia Global als Districtes de Barcelona

Durant l'any 2017, els Districtes Municipals de la ciutat van continuar duent a terme diversos projectes d'Educació per a la Justícia Global i foment del compromís ciutadà.

Des de la DJGCI s'ha donat suport a aquestes actuacions amb un pressupost de 70.054,00 EUR, distribuït de la manera següent:

Districte	Nom de l'activitat	Import
Ciutat Vella	Projecte sensibilització en temàtiques de cooperació	3.300 EUR
Gràcia	Programa de Cooperació Internacional	15.250 EUR
Horta Guinardó	Horta-Guinardó per a la Solidaritat i la Pau	25.200 EUR
Sant Andreu	Justícia global: solidaritat, comerç just i cultura de pau	12.904 EUR
Sarrià Sant Gervasi	Sarrià Sant Gervasi Coopera	13.400 EUR

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides per la DJGCI

Els temes considerats en cadascuna d'aquestes actuacions han estat molt diversos i aterrats a països i geografies molt variades. El seu desplegament per part dels districtes de la ciutat d'aquest tipus d'actuacions permet apropar als ciutadans i ciutadanes de Barcelona realitats, problemàtiques i disjuntives que, tot i que poden semblar llunyanes, acaben tenint una relació més o menys directa amb les accions quotidianes de la ciutadania.

S'ha continuat fent una aposta per incorporar i facilitar la implementació i sostenibilitat de la metodologia de l'aprenentatge servei en l'acció educativa de les entitats i associacions de Justícia Global i cooperació internacional dels districtes de Barcelona.

Durant el 2017 es va continuar treballant amb els tres districtes de Barcelona que havien iniciat un pilotatge el 2016, de cara a buscar formats replicables a altres districtes. Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sarrià-Sant Gervasi van ser els primers districtes a incorporar l'aprenentatge servei amb les entitats de cooperació i educació per a la Justícia Global del districte. Es va començar a treballar amb aquests districtes perquè el Consorci d'Educació de Barcelona havia realitzat l'any anterior el curs de formació en aprenentatge i servei comunitari, a través del Centre de Recursos Pedagògics (CRP) de cadascun dels districtes anteriorment esmentats.

La tasca de la DJGCI ha consistit a assessorar i acompanyar les entitats de districte que volguessin endegar un projecte d'aprenentatge servei amb un centre educatiu del districte, així com donar suport a la creació d'una xarxa local que pugui vehicular i donar suport a aquest tipus de propostes educatives. En el cas d'Horta-Guinardó van ser assessorades tres entitats i van néixer dos projectes d'aprenentatge servei entre dues entitats del districte i dos centres educatius. A Sarrià-Sant Gervasi, tres entitats van dissenyar un projecte i dues d'elles el van tirar endavant de la mà de dos centres educatius del districte. En el cas de Sant Andreu, s'ha donat suport a projectes existents i se segueix treballant per fomentar-ne de nous amb les entitats que encara no n'han fet cap.

Totes aquestes actuacions s'han dut a terme de forma coordinada amb el tècnic/a de cooperació del districte, el tècnic/a d'educació del districte, el Consorci d'Educació de Barcelona i el Centre de Recursos Pedagògics de cada districte.

A principis del 2017 es van començar també a treballar amb el Districte de Gràcia, atès que durant l'any es va fer el curs formatiu del Consorci d'Educació de Barcelona sobre aprenentatge i servei comunitari.

8. Equip humà i col·laboradors

Durant l'any 2017, l'equip humà de DJGCI de l'Ajuntament de Barcelona ha estat format per 12 persones en plantilla. D'aquestes, 4 formen part del personal administratiu, 7 són personal tècnic i 1 n'és el director.

Pel que fa al personal tècnic, les funcions es distribueixen de la manera següent:

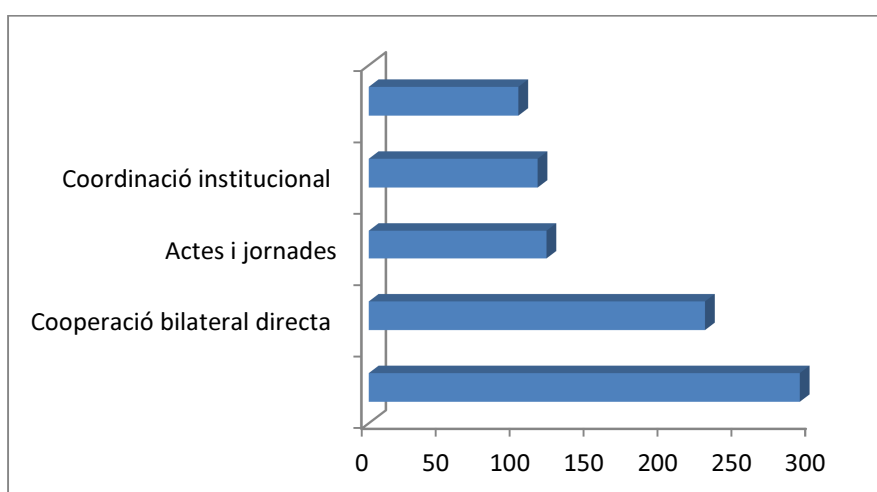
- Adjunta a direcció i referent per als projectes de drets humans i construcció de pau i coordinació de la convocatòria anual de subvencions (1)
- Referent per al Pròxim Orient i Àfrica Oriental i punt focal per a la cooperació bilateral directa entre ciutats sòcies (1)
- Referent per a la Mediterrània i l'Àfrica de l'Oest i punt focal per a l'acció humanitària i emergències (1)
- Referent per a l'Amèrica Llatina i Carib (1)
- Referent per a l'Educació per a la Justícia Global i acompanyament a les entitats de cooperació de Barcelona (1). Les tasques desplegades dins d'aquesta àrea compten amb el suport d'una consultora externa.
- Referent de Coherència de Polítiques (1)
- Secretària del Consell de Cooperació, referent de projectes de participació i punt focal de comunicació (1)

El personal administratiu porta a terme les tasques següents:

- Secretària del director (1)
- Suport administratiu general (2)
- Gestió econòmica (1)

L'any 2017, l'equip tècnic ha participat en més de 700 reunions. Com ja va succeir l'any passat, la seva gran majoria, més d'un 59 % (425 en total), han estat motivades per la promoció de la cooperació bilateral tant directa, com d'iniciativa no governamental i concertada, la qual cosa reflecteix el caràcter i la personalitat de la cooperació barcelonina, així com les seves característiques pròpies, que requereixen d'una gran coordinació i alineació entre les parts implicades.

D'aquestes, unes 250 reunions (gairebé el 35%) van ser amb organitzacions de la societat civil (organitzacions no governamentals) i altres agents de cooperació de la ciutat (sindicats, universitats i plataformes) per acabar de definir i desplegar la cooperació a iniciativa d'aquests actors. El següent grup de reunions més important (174) han estat les mantingudes per part de l'equip tècnic amb representants d'altres ens municipals i altres entitats públiques homòlogues, tant del Sud com del Nord, ja sigui a Barcelona com a d'altres països, per a promoure i desplegar la cooperació bilateral, incloent-hi els acolliments i les missions a terreny. Seguidament, més de 170 reunions van ser motivades per promoure la coordinació institucional entre diferents actors del territori (amb el FCCD, l'ACCD, la DIBA, etc). Així mateix, s'ha comptabilitzat l'assistència a actes i jornades externes (134 en total) sobre temàtiques diverses en les quals algun membre de la DJGCI hi ha participat.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades recollides pel personal tècnic de la DJGCI

A més del personal propi, i amb la voluntat de fonamentar la cooperació en l'intercanvi de coneixements, la DJGCI compta amb el suport de nombrosos tècnics i tècniques de diverses àrees de l'Ajuntament de Barcelona. La seva tasca resulta crucial per teixir la complicitat necessària per dur a terme la cooperació bilateral directa i donar suport a altres iniciatives impulsades en concertació amb altres entitats.

Al llarg d'aquest any 2017, 15 tècnics/es i experts/es vinculats a l'Ajuntament de Barcelona s'han desplaçat i/o han participat als països i ciutats prioritàries per compartir el seu coneixement i experiència en diversos àmbits de la gestió municipal.

# Tècnics	Departament	Ciutat/iniciativa (País)
1	Ecologia Urbana	Sfax (Tunísia)
2	ICUB - Consorci Biblioteques de Barcelona	Maputo (Moçambic)
2	Institut Municipal de Persones amb Discapacitat	Amman (Jordània)
1	ICUB – Arxiu Històric / Departament Arxius	Maputo (Moçambic)
1	Ecologia Urbana	Trípoli (Líban)
1	Ecologia Urbana	Tunis (Tunísia)
2	ICUB-MUHBA	L'Havana (Cuba)
1	Institut Municipal del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida	Medellín (Colòmbia)
3	ICUB - Consorci Biblioteques de Barcelona	Medellín/Cali (Colòmbia)
1	Institut Municipal del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida	L'Havana
15	TOTAL	

Font: elaboració pròpia a partir de les dades elaborades per la DJGCI

9. Avaluació i rendició de comptes i execució pressupostària

La Direcció de Justícia Global ha dut a terme una sèrie d'iniciatives per avaluar i millorar l'impacte de les seves actuacions, així com d'altres per a avançar en la seva rendició de comptes i en l'efectivitat de l'execució pressupostària.

A nivell de funcionament general, s'ha estat treballant, amb el suport de l'IMI (Institut Municipal d'Informàtica) en la creació d'una nova base de dades interna, com a eina bàsica per a la gestió de projectes i el seu seguiment pressupostari, que doni resposta a les necessitats actuals de la DJGCI. Aquesta nova eina ampliarà el ventall d'explotació de dades i en permetrà la interacció amb l'aplicació genèrica de gestió de subvencions de l'Ajuntament de Barcelona. La base de dades permet donar un seguiment adequat al grau d'assoliment dels compromisos fixats en el PD i facilitar als grups municipals, entitats i persones interessades tota la informació referent a les actuacions endegades.

En l'àmbit estratègic, s'ha dut a terme la diagnosi del Pla Director 2013-2016 i s'ha elaborat el Pla Director següent en base a les conclusions de la diagnosi i al procés participatiu que ha tingut lloc en el marc del Consell de Cooperació.

S'ha continuat impulsant la modalitat d'Aprenentatge Servei (APS), iniciativa que pretén alinear la comunitat educativa i les entitats del tercer sector perquè infants, joves i persones adultes no només estiguin exposades a d'altres realitats sinó que hi interactuïn amb l'objectiu de transformar-la. Més concretament, s'ha consolidat com a modalitat específica a la convocatòria de subvencions i s'ha reforçat l'espai de formació a entitats. Aquesta metodologia educativa parteix de la necessitat de vincular l'aprenentatge de l'alumnat més enllà del centre educatiu. Això significa incorporar l'entorn del centre educatiu i el barri com un espai educatiu, i amb capacitat de formació i transformació. L'aplicació d'aquesta metodologia fomenta que els i les estudiants de primària, secundària, batxillerat, cicles formatius, universitats i l'educació en el lleure puguin aplicar els seus aprenentatges a la comunitat a partir de la implicació en un projecte que respon a una necessitat social, per a la comunitat, etc. a les entitats i associacions, en aquest cas, de cooperació i educació per a la Justícia Global.